

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KSA/SCGV	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Sociologie výchovy - S		
Akademický rok:	2018/2019	Tisknuto:	18.08.2019 19:31

Pracoviště / Zkratka	KSA / SCGV			Akademický rok	2018/2019
Název	Sociologie výchovy - S			Způsob zakončení	Kolokvium
Název dlouhý	Sociologie výchovy				
Akreditováno/Kredity	Ano, 2 Kred.			Forma zakončení	Ústní
Rozsah hodin	Přednáška 1 [HOD/TYD] Seminář 1 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	NE
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano			Hodn. stup. zp. před zk.	S N
Hodnotící stupnice	S N				
Hod. v komb. formě studia					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ne				
Periodicita					
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Disciplína postihuje výchovu jako sociální jev ve vztahu ke společnosti jako celku i k jednotlivým oblastem, poukazuje na vlivy, kterými společnost působí na jedince a formuje ho. Reflektuje podmínky a společenské funkce výchovy, vzdělání a školy. Sociologie výchovy, vzdělání a školy představuje integrující disciplínu mezi pedagogikou, andragogikou a sociologií - komparuje jejich teoretické přístupy, metody a zpětně tyto základní disciplíny obohacuje a naplňuje ve své aplikační rovině.

V rámci projektu UPLIFT - Rozšíření a systematizace výuky ve světových jazycích na FF UP, reg. č. 141; CZ.1.07./2.2.00/28.0033, proběhla v zimním semestru 2014/2015 přednáška dr. Adrianny Nizinske (Dolnoslaska Szkola Wyzsza, Wroclaw, Polsko) na téma Theorizing learning experiences of non- traditional students in HE. Research report from the RANLHE project.

https://courseware.upol.cz/wps/myportal/!ut/p/c5/hY5Nb4IwHMY_0fKvswI7qiDDAp1AkXIh1SIpEWQOIFTTz4OHxWQxz_H3vEEOd7ViUJXo1aUVZ8ggNwqbetFm4-CZS9gMLT0rJZgxhAx05_wPp2y7Qh5d7N4xJXPimi_Se8gQLuLa6oKpz3y9HpJa76ZQszE4eCiwjzqUhy-ZRmy1tD_G07d6WnzqdBcvFsPPS1MCh9z81-XMISul6gtZnsTt3P9A8riJrls9mWFyRfVv3W-U6f1GEfWvsmpaI0bN4iq1invJlauYYOPefULXBsMEw!!/dl3/d3/L2dJQSEvUUt3QS9ZQnZ3LzZfRE9JukZGRTQxR0tVMTBBSThWSzRVVTAwTTY!

Požadavky na studenta

Na základě probraného učiva viz Obsah a Literatura.

Obsah

- Vymezení sociologie výchovy (definice, předmět a témata sociologie výchovy, struktura sociologie výchovy, nástin vývoje, začlenění do systému sociologických, resp. společenských věd).
- Sociologické přístupy v sociologii výchovy (funkcionalistický, konfliktní, interakcionistický; vzdělání v liberalistické perspektivě, sociálně demokratická perspektiva vzdělání).
- Sociologické vymezení pojmu výchova, vzdělání, vzdělávání, kvalifikace. Pojem výchovné prostředí (specifičnost

sociologického pojetí v konfrontaci s pojetím pedagogickým, výchova jako institucionalizované jednání; definice výchovného prostředí, typy výchovného působení, výchovné instituce).

- Společenská determinace cílů výchovy. Společenské funkce výchovy a vzdělávání (výchova a vzdělání v různých spol. systémech, vliv společenských a socioekonomických faktorů, vzdělání v hodnotových systémech různých společenských skupin).
- Výchova, vzdělání a ekonomický systém společnosti, (vzdělání, příjem, profesní mobilita, vzdělání a ekonomický růst, finanční podpora školských systémů - investice do školství, nároky praxe na vzdělání jako základ kvalifikace pracovníků atd.).
- Výchova, vzdělání a sociální struktura společnosti. Vzdělanostní struktura české společnosti. (Vzdělanostní systém, stratifikační systém, B. Bernstein - jazykové vzory, Bourdieu - vzdělanostní dráhy a kulturní kapitál, Boudon - primární a sekundární efekty stratifikace; vliv státního socialismu, aktuální stav v ČR, generační posuny v úrovni dosaženého vzdělání, regionální diference, rozdíly mezi pohlavími).
- Výchova vzdělávání a socializace jedince (definice pojmu socializace, obsah, formy, etapy, základní socializační činitelé, sociologické koncepty socializace, socializace specifických skupin).
- Socializační výchovná funkce rodiny. (podstata socializačně výchovné funkce rodiny, obsah a formy výchovného působení, socializačně výchovné působení příbuzenského systému, poruchy socializačně výchovné funkce v současné české rodině).
- Role vrstevnických skupin v socializaci jedince. (vymezení pojmu sociální skupina, klasifikace sociálních skupin, vrstevnické skupiny jako typ generačních seskupení, typy vrstevnických skupin, význam skupin vrstevníků pro socializaci jedince).
- Škola jako sociální systém a výchovná instituce. Sociologie učitelství (škola jako systém sociálních pozic a rolí, sociální klima školy, škola jako byrokratická instituce - dělba práce, přijímání pracovních sil, systém odměňování a povyšování, služební hierarchie, specifická pravidla a omezení, plnění funkcí, výběr učitelů, motivace učitelské profese, cesty k učitelskému povolání, feminizace školství, vztah rodina - škola - územní společenství, současný stav školského systému).
- Školní třída - formální skupina vrstevníků. Školní status a role (vymezení pojmů role, status, školská role a status, faktory ovlivňující jednání učitele s žáky, vztahy ve skupině žáků).
- Teritoriální pospolitosti jako přirozené výchovné prostředí. (definice územních společenství, specifická socializačního rámce vesnice a města, socializační význam sousedství).
- Socializační role masmédií (masmédia jako prostředek symbolické komunikace, funkce, mechanismus působení, míra a směr vlivu, faktory ovlivňující působení masmédií).
- Metody a techniky sociologického výzkumu v rámci sociologie výchovy.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Bez předchozích předpokladů.

Získané způsobilosti

kompetence v rozsahu cíle předmětu

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.
- **Přednášející:** doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.
- **Vede seminář:** doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.

Literatura

- **Základní:** Rabušicová, M. (1991). *K sociologii výchovy, vzdělání a školy*. Brno: Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.
- **Základní:** Havlík, R., & Kořa, J. (2011). *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál.
- **Základní:** Galla, K. (1967). *Úvod do sociologie výchovy: její vznik, vývoj a problematika*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- **Rozšiřující:** Dopita, M. (2007). *Pierre Bourdieu o umění, výchově a společnosti: reflexe sociologie praxe Pierra Bourdieua v české sociologii*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- **Rozšiřující:** Bourdieu, P., & Passeron, J. C. (2000). *Reproduction in education, society and culture*. London: Sage Publications.
- **Rozšiřující:** Kabátek, A. a kol. (1994). *Sociologické texty I.* Praha: Karolinum.
- **Doporučená:** Katrňák, T. (2004). *Odsouzení k manuální práci: vzdělanostní reprodukce v dělnické rodině*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

- **Doporučená:** Kaščák, O., & Pupala, B. (2012). *Škola zlatých golierov: vzdelávanie v ére neoliberalizmu*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- **Doporučená:** Ballantine, J. H., Hammack, F. M. (2011). *The Sociology of Education: a systematic analysis*. Boston: Pearson.
- **Doporučená:** Simonová, N. (2011). *Vzdělanostní nerovnosti v české společnosti: vývoj od počátku 20. století do současnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Vyučovací metody

Přednášení

Hodnotící metody

Ústní zkouška

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Sociologie	1	2011	2018	Povinně volitelné předměty	B	2	
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Sociologie	1	2015	2018	Povinně volitelné předměty	B	2	